

Adaptacja w przedszkolu, czyli praca z ... rodzicami!

Przygotowanie dziecka do wejścia w środowisko przedszkola wymaga dobrze zorganizowanej i przeprowadzonej adaptacji. Adaptacja jest potrzebna nie tylko dzieciom, ale przede wszystkim rodzicom. To oni bowiem podobnie jak dzieci odczuwają tę istotną zmianę życiową w charakterystyczny dla siebie sposób – u jednych proces przebiega łagodnie, naturalnie, inni są ogromnie zestresowani, pełni obaw.

Wiele zależy od tego jakie, jakie postawy rodzicielskie prezentują poszczególni rodzice. Wyróżniamy cztery postawy: akceptującą, ochraniającą, nadmiernie wymagającą i odrzucającą. Nietrudno się domyślić, że postawa akceptująca najbardziej sprzyja właściwemu wychowaniu dziecka, a pozostałe w jakimś stopniu negatywnie wpływają na proces rozwoju malucha.

Zaplanuj i zorganizuj profesjonalną adaptację rodziców

Spotkania adaptacyjne należy organizować zarówno z udziałem dzieci, jak i bez nich. Pierwsze spotkanie adaptacyjne z rodzicami powinno przebiegać bez udziału najmłodszych. Czy będą to rozmowy indywidualne, czy grupowe zebranie, nie ma większego znaczenia, ważne jest to co należy rodzicom uświadomić.

Wyznaczenie granic

Uświadomienie rodzicom, że kochać to znaczy wymagać. Rodzice powinni wiedzieć, że dziecko niczego tak bardzo nie potrzebuje, jak jasnego wytyczenia granic, czyli tego, co mu wolno, i tego, czego nie wolno. Nowoczesny styl wychowania nie opiera się na uległości wobec dzieci lub krzyku i wymierzaniu klapsów, lecz na świadomości hierarchii w rodzinie, ustalonej z szacunkiem dla obu stron. Gdy rodzic nie ma najmniejszych wątpliwości, że jego podstawowym prawem jest stawianie dziecku wymagań, potrafi wyznaczać dziecku granice i dawać poczucie bezpieczeństwa.

Tę prawdę przedszkole powinno rodzicom śmiało przedstawić, aby refleksyjnie podeszli do swojego postępowania z dzieckiem, zweryfikowali swoją pozycję i – co najważniejsze – usytuowali się na właściwej pozycji.

Istotną rolę w wychowaniu odgrywa postawa rodzicielska, bo to rodzic jest osobą, która dziecko będzie naśladowało. Rodzice, chcąc dobrze wychowywać dziecko, muszą stanowić wzorzec, na którym dziecko będzie mogło się oprzeć. Przedszkole powinno więc jasno przekazać rodzicom, że dzieci przychodzące do przedszkola przynoszą ze sobą багаż doświadczeń zdobytych w rodzinie i zachowują się tak, jak zostały tego nauczone, zgodnie z tym, na jakie zachowania dano im przyzwolenie.

Praktyczne rady dla rodziców

Rodzicu, ucz dziecko samodzielności w sposób mądry!

Pamiętaj, że wyręczając dziecko w podstawowych czynnościach, uczysz je bezradności i uzależniasz od siebie. Jeśli jesteś zbyt wymagający, możesz powodować agresywne zachowania. Bądź konsekwentny, mów prawdę i nie obiecuj, jeżeli nie możesz spełnić obietnicy.

PRAKTYCZNE RADY:

1. Pozwól dziecku na dokonywanie wyborów, inicjuj jak najwięcej takich sytuacji: „Zjesz kanapkę z dżemem czy z miodem?”, „Włożysz dziś bluzeczkę czerwoną czy niebieską?”.
2. Doceniaj dziecięce starania i trud, chwal próby podejmowania czynności „spiesz się powoli” z pomocą , dając dziecku czas na wykonanie czynności.
3. Miej świadomość tego, że dla osoby dorosłej wiele rzeczy jest banalnie prostych. Tymczasem dziecko większość czynności wykonuje po raz pierwszy i nie jest jeszcze wystarczająco sprawne, by precyzyjnie i szybko wykonać poszczególne czynności. Ono dopiero uczy się , bada, eksperymentuje.
4. Wspieraj malca, pokazuj możliwe rozwiązania, jeśli jego ambicją jest np.: samodzielne huśtanie się na huśtawce, pokaż mu, jak to się robi.
5. Kiedy dziecko denerwuje się tym, że nie może czegoś zrobić, uświadom mu , że jest to naprawdę trudne i wymaga wiele cierpliwości oraz ćwiczeń i że za którymś razem włożenie np.: kapci będzie łatwe.
6. Nie mów, że coś jest łatwe, gdy dziecko nie potrafi tego wykonać. To, co wydaje się łatwe dorosłemu, może sprawić dziecku trudność i powodować doznanie porażki. Wtedy dziecko się irytuje, denerwuje i czasami dość ostro odreagowuje frustrację. Panuj nad tym, aby odreagowanie nie przerodziło się w agresję. Daj dziecku szansę na ponowną próbę, która zakończy się sukcesem.
7. Słuchaj z zainteresowaniem tego, co dziecko ma do powiedzenia, obdarzaj je uwagą, wydawaj dźwięki zachęcające je do mówienia, np: „uhm ... , aha”
8. Pozwalaj na samodzielne wykonanie prostych czynności: jedzenie łyżką, podciągnięcie majtek, umycie zębów, wycieranie rąk. Bądź obok, obserwuj, nie krytykuj, nie umniejszaj umiejętnościom dziecka ani ich nie wyolbrzymiaj, po prostu bądź obok.
9. Daj sobie pomóc! Dzieci chętnie chcą pomagać rodzicom w wielu czynnościach. Pomaganie rodzicom w codziennych obowiązkach jest dla dziecka doskonałą zabawą i nauką.
10. Nie spiesz się z dawaniem odpowiedzi , odpowiadaj pytaniem: „A jak myślisz, dlaczego trzeba posprzątać zabawki?”. Zanim dziecko zada pytanie, samo szuka odpowiedzi, a rodzic często jest mu potrzebny tylko do tego, by ten pomysł zweryfikować.
11. Wspólnie rozwiązuje problemy, rozmawiajcie.
12. Sam zadawaj pytania, np.: Jak myślisz, dlaczego to dziecko płacze?”. W ten sposób zaciekawisz malucha sytuacją , sprowokujesz do samodzielnego myślenia. Zawsze pochwal odpowiedź, nawet jeśli wyda ci się niedorzeczna.
13. Wspieraj jego otwartość, komunikatywność, samodzielność i odwagę.
14. Pozwalaj na podejmowanie decyzji , negocjuj, jeżeli jest to w zasięgu możliwości intelektualnych dziecka, dyskutuj, nie zrażaj się mnogością pytań „dlaczego?”.
15. Nie wyręczaj dziecka! Nie irytuj się, gdy dziecko robi coś wolno i mało sprawnie! Nawet jeśli maluch się ociąga, nigdy go nie krytykuj, nie ponagłaj, nie pouczaj, ale dyskretnie radź i go wspieraj. Z pomocą wstrzymaj się do momentu, aż maluch sam cię o to poprosi.
16. Nie wydawaj dziecku nieustannie poleceń! Daj szansę swobodnego podjęcia decyzji, np.: poczekaj, aż maluch sam zdecyduje , od jakich czynności zacznie przygotowania do wyjścia na dwór. Reaguj, jeśli dziecko podejmie złą decyzję.
17. Chwal, nagradzaj, nawet za drobiazgi czy czynności zakończone połowicznym sukcesem lub tylko podjęte próby. Wspieraj komunikatem : „Ale z ciebie duża dziewczyna! Barwo! Zrobiłaś to sama! W ten sposób budujesz poczucie wartości dziecka.
18. Bądź szczery, nie chwal jeśli dziecko zrobiło coś źle np.: gdy widzisz, że maluchowi pomyliły się buty, powiedz mu o tym i pomóż zapamiętać, jak być powinno.
19. Niepowodzeń dziecka nie kwituj stwierdzeniem, że „ten typ tak ma”, albo „tak ma po ... tatusiu, mamusi, dziadku”. Każde niepokojące zachowanie ma swoje logiczne uzasadnienie, trzeba do niego dotrzeć. Jeżeli nie potrafisz zrobić tego samodzielnie , poradź się specjalisty.
20. Nie uzależniaj dziecka od siebie swoją nadopiekuńczością lub apodyktycznością. Uczysz dziecko bezradności lub agresywności.

Drugi kierunek działań w procesie adaptacji dzieci do warunków przedszkola odbywa się z udziałem dzieci.

Przedszkola organizują sytuacje zabawowe, których celem jest stopniowe osvajanie dziecka z nowym otoczeniem.

Głównie chodzi o:

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego poprzez poznanie nowych osób (nauczycieli, pracowników obsługi grupy) i poznanie nowego otoczenia (sali, łazienki, szatni i innych pomieszczeń do zabaw dzieci),
- ośmielanie dzieci do uczestnictwa we wspólnych zabawach z opiekunami i rówieśnikami,
- uzyskiwanie równowagi pomiędzy potrzebami dziecka a warunkami funkcjonowania w grupie rówieśniczej,
- uzyskanie poczucia atrakcyjności przedszkola w oczach dziecka i chęci przebywania w tym miejscu,
- obniżenie lęku przed rozstaniem z rodzicami.

Najważniejszą sprawą jest zorganizowanie spotkań w taki sposób, aby dzieci były zainteresowane zabawą i wyraziły chęć ponownego przyjścia do przedszkola.

Dziecko, które zaadoptowało się do warunków przedszkola, prezentuje następujące zachowania:

- spokojnie rozstaje się z rodzicami,
- rozumie, że pobyt w przedszkolu jest czasowy i zawsze kończy się odebraniem przez rodziców,
- jest ufne w stosunku do nauczycieli i innych pracowników przedszkola,
- cieszy się ze spotkania z innymi dziećmi,
- chętnie bawi się z rówieśnikami,
- zna i przestrzega podstawowych zasad współżycia w grupie,
- akceptuje i dostosowuje się do rytmu dnia przedszkolnego, np.: nie protestuje przed odpoczynkiem, wobec konieczności sprzątnięcia zabawek itp.,
- próbuje być samodzielne,
- bez leku uczestniczy w wydarzeniach przedszkolnych (imprezach, uroczystościach).

Adaptacja dziecka do warunków przedszkolnych jest połączeniem wysiłkiem obu stron - przedszkola i rodziców. Współdziałanie między stronami jest podstawową metodą pracy warunkującą sukces adaptacyjny i dzieci, i rodziców. Przedszkole musi postępować profesjonalnie, a inicjatywa w dużej mierze jest po jego stronie. Rodzice z kolei, chcąc poradzić sobie z trudnym zadaniem, powinni zdać się na rady profesjonalistów, wykazać się zainteresowaniem i mądrym wdrażaniem w życie zdobytej wiedzy.

Opracowała: Małgorzata Kempaska

wykorzystanie tekstu Wiesławy Mądrowskiej
z Monitora Dyrektora Przedszkola nr 63/2015